

MAZOWIECKI PROGRAM EDUKACJI KULTURALNEJ

Mazowiecki Program Edukacji Kulturalnej wspiera środowiska animatorów/ek i edukatorów/ek kultury. Wpisuje się zatem w misję Mazowieckiego Instytutu Kultury, który z ramienia Samorządu Województwa Mazowieckiego działa w województwie mazowieckim na rzecz środowisk twórczych i edukacyjnych.

Cieszy mnie, że w ostatnim czasie pojawiają się pomysły powołania podobnych programów w innych województwach, a MPEK, jako program pionierski, w krótkim czasie stał się bazą dobrych praktyk w postaci szkoleń, rezydencji animacyjnych, konkursów czy tworzenia narzędzi internetowych dla specjalistek i specjalistów.

Jest też przykładem, w jaki sposób można skutecznie tworzyć sieć i utrzymywać kontakty z osobami z całego województwa w trudnych czasach dla działań z publicznością.

W przypadku czwartego roku działań MPEK-u mamy do czynienia z efektem kuli śnieżnej. Nowi animatorzy/ki i edukatorzy/ki zasilają bazę kontaktów, tworząc grupę profesjonalistów/ek, chętnych do dzielenia się swoim doświadczeniem i wiedzą. Mam nadzieję, że przed nami kolejne lata rozwoju programu.

Magdalena Ulejczyk
Dyrektorka
Mazowieckiego Instytutu Kultury

Wstęp

Szanowni Państwo!

Oddajemy w Wasze ręce publikację, w której podsumowujemy najważniejsze wydarzenia, jakie zrealizowaliśmy w 2021 roku. Specyficzna sytuacja pandemiczna zmusiła nas do ograniczenia działań sieciujących w terenie, jednak udało się nam wdrożyć nowe metody, które sprawdziły się na tyle, że z pewnością zostaną z nami na dłużej (m.in. program Rezydencji Animacyjnych i kurs online „Społeczne Działania Twórcze – Narzędziownik MPEK-u”).

Podstawowym celem naszego programu jest wspieranie twórczych działań, które angażują mieszkańców, budują poczucie wspólnoty oraz stanowią narzędzie rozwoju społecznego. Najistotniejsi są dla nas ludzie, ich umiejętności, doświadczenia, potencjały i twórcze relacje, jakie tworzą z innymi. Dlatego też nie kształtujemy programu odgórnie, ale współtworzymy go z osobami, do których jest adresowany.

MPEK to wciąż jedyny program edukacji kulturalnej prowadzony w skali województwa, ale żywimy nadzieję, że niebawem się to zmieni. Wciąż docierają do nas sygnały z całej Polski, że takie działania jak nasze są bardzo potrzebne.

Cóż ciekawego udało się nam zrobić w tym roku?

- zrealizowaliśmy program Rezydencji Animacyjnych we wsiach: Ustanów, Rozalin i Laski,
- przeprowadziliśmy dwie edycje kursu online „Społeczne Działania Twórcze – Narzędziownik MPEK-u”,
- zorganizowaliśmy cztery spotkania eksperckie online – „Temat na warsztat”,
- przyznaliśmy trzy nagrody w konkursie ALTERGRANT,
- wyróżniliśmy 9 osób w konkursie o Nagrodę MPEK-u za Społeczne Działania Twórcze,
- promowaliśmy animatorki i animatorów w naszym facebookowym cyklu Animator Tygodnia.

Prowadziliśmy także stałą komunikację z naszymi MPEK-owiczkami i MPEK-owiczami i staraliśmy się ich wspierać, odpowiadając na indywidualne potrzeby – nie tylko wiedzą i doświadczeniem, ale także pod względem promocji, organizacji czy w kontaktach z administracją samorządową.

W przyszłym roku chcielibyśmy kontynuować nasze dotychczasowe działania i mamy nadzieję, że znów ruszymy w teren eksplorować kolejne subregiony.

Zapraszamy do śledzenia naszego fanpage'a i naszej strony internetowej.

Bądźcie z nami!

dr Anna Świętochowska

Koordynatorka ds. merytorycznych
Mazowieckiego Programu Edukacji Kulturalnej

Rezydencje Animacyjne

Pomysł na Rezydencje Animacyjne dojrzał od początku istnienia Mazowieckiego Programu Edukacji Kulturalnej. Udało się nam go wdrożyć pierwszy raz w 2020 roku. Podobnie jak w przypadku wszystkich innych naszych działań bezpośrednią inspiracją były dla nas potrzeby osób dołączających do programu – tym razem sołtysów mazowieckich wsi.

Rezydencje Animacyjne polegają na współpracy doświadczonych animatorek/animatorów kultury lub artystek/artystów społecznych z sołtyskami/sołtysami i społecznościami mazowieckich wsi. Te wspólne działania nie muszą być pracą projektową, kończącą się spektakularnym finałem. Najważniejszy jest proces animacyjny, twórcza inspiracja, zachęcenie do dialogu i poznania, czy jednoczenia się wokół wspólnych wartości.

Sensem Rezydencji Animacyjnych jest współbycie oraz współorganizacja działań społecznych i twórczych, bardzo istotne jest jak najlepsze dopasowanie osób, oczekiwań i koncepcji. Dlatego nabór ma otwartą formę konkursu dla animatorów i animatorek, a ostatecznego wyboru dokonują same sołtyski wraz ze swoimi społecznościami.

W roku 2021 zrealizowaliśmy trzy Rezydencje Animacyjne w podwarszawskich wsiach, a ich tematem przewodnim była integracja mieszkańców – tych, którzy żyją tam od pokoleń, z tymi, którzy są tam od niedawna.

Duety biorące udział w Rezydencjach Animacyjnych 2021

Laski | Sołtyska Anna Mandes
Animatorka – Magdalena Barszcz

W ramach rezydencji mieszkańcy Lasek opowiadali o tym, jak wieś wyglądała w czasach ich młodości i co zmieniało się przez kolejne dekady. Wybrzmiały także miejscowe legendy, np. o Ścieżce duchów, ukrytym skarbie Barona czy domu kochanki Bieruta. Finał rezydencji miał formę pikniku i zebrania wiejskiego dla wszystkich mieszkańców.

Rozalin | Sołtyska Agnieszka Palmowska
Animatorka – Magdalena Kreis

Rezydencja w Rozalinie to również spotkania i rozmowy z mieszkańcami wsi. W wydarzeniu wieńczącym rezydencję wzięło udział ponad dwustu mieszkańców. W efekcie powstało m.in. ponad 80 rodzinnych portretów z literami układającymi się w nazwy: pnioki, krzoki, ptoki. Zorganizowano także warsztat twórczy w świetlicy.

Ustanów | Sołtyska Marta Wencławiak
Animatorka – Anna Raczkowska

Sołtyska oraz mieszkańcy Ustanowa chcą, aby miejscowość była czymś więcej niż tylko sypialnią dla osób pracujących w Warszawie, dlatego jednym z najważniejszych elementów rezydencji były spotkania integracyjne mieszkańców: m.in. Warsztaty bałaganiarskie, czy Piknik rodzinny z warsztatami sensorycznymi dla dzieci i atrakcjami dla dorosłych.

„Narzędziownik” Mazowieckiego Programu Edukacji Kulturalnej to kurs i cykl spotkań online. Jego celem jest wsparcie animatorów, animatorek, edukatorów i edukatorek w planowaniu i prowadzeniu społecznych działań twórczych.

„Narzędziownik” to kurs napisany i opracowany przez członkinie Rady Programowej MPEK, podzielony na cztery moduły:

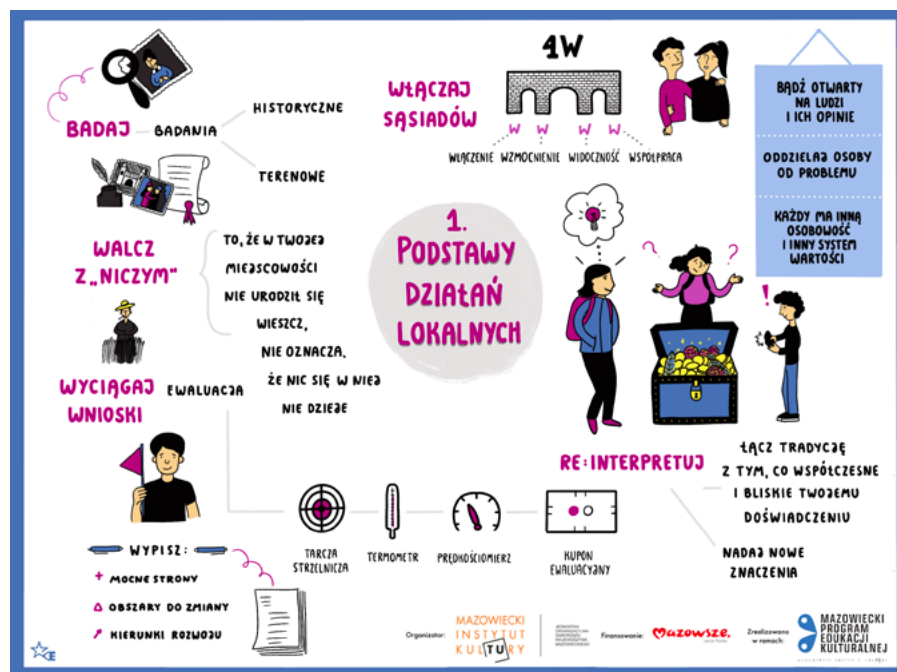
1. Podstawy działań lokalnych
2. Twórcze inspiracje
3. Metody skutecznego działania
4. Promocja i komunikacja.

Każdy moduł składa się z pięciu tematów i kończy się krótkim zadaniem. Punktem wyjścia poruszanych zagadnień są dobre praktyki MPEK-owiczów i MPEK-owiczek – najciekawsze twórcze działania lokalne z województwa mazowieckiego.

1. W pierwszym module „Podstawy działań lokalnych” proponujemy metody oraz narzędzia, które pomogą rozpocząć działania lokalne i realizować je krok po kroku. W tym module przedstawiamy:

- jak prowadzić badania lokalne i dzięki nim lepiej rozumieć otaczającą rzeczywistość;
- jak włączać do swoich działań sąsiadów i budować twórczą społeczność;
- jak walczyć z „niczym”, odkrywać lokalne bogactwo, ale też czego unikać w opowiadaniu o swojej miejscowości;

- jak ożywiać i przybliżać lokalne dziedzictwo materialne oraz niematerialne;
- jak wyciągać wnioski ze swoich działań, aby stawały się coraz lepsze.

2. W module drugim „Twórcze inspiracje” zachęcamy do kreatywnego działania nie tylko w kwestiach artystycznych, ale także tych organizacyjnych, i pokazujemy:

- gdzie można znaleźć liczne inspiracje i informacje, w jakich źródłach szukać wartościowej wiedzy;
- dlaczego najciekawsze opowieści o danej miejscowości nie zawsze są dziełem mieszkańców i dlaczego każdy bohater musi czasem wyruszyć w drogę, żeby dostrzec więcej;

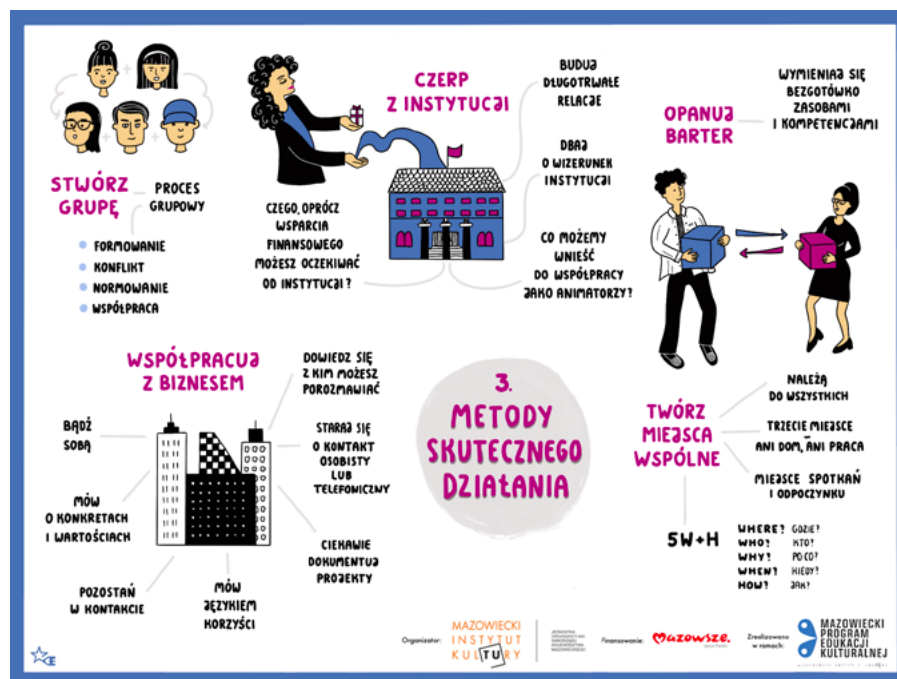
- czym różni się eksperymentowanie od improwizowania oraz jak wyciągnąć ciekawe i wartościowe wnioski z zastosowania obu tych metod pracy;
- jak z pomocą „starych” współpracowników wejść na zupełnie nowy poziom rozwoju organizacji.

3. W trzecim module „Metody skutecznego działania” zachęcamy do postawienia na relacje: zarówno z mieszkańcami, jak i z lokalnym biznesem oraz instytucjami. Pielęgnowanie ich oraz utrzymywanie dobrych kontaktów to równie ważne umiejętności, jak pisanie doskonałych wniosków i operowanie językiem grantowym. Dlatego w tej części kursu pokazujemy:

- jakie są etapy procesu grupowego i jak dobrać członków zespołu;
- jak nawiązywać współpracę z instytucjami w duchu obopólnego wsparcia;

- jak nawiązywać i podtrzymywać relacje z przedsiębiorcami;
- jak sprawić, żeby ludzie mieli gdzie się spotkać i chcieli tam przyjść;
- jak prowadzić skuteczne działania, gdy brak na nie środków;

4. W module czwartym „Promocja i komunikacja” zachęcamy do spojrzenia na komunikację zewnętrzną jako na strategiczną część działania lokalnego. Aby to ułatwić, przygotowaliśmy szereg wskazówek i narzędzi:

- udowadniamy, że „marka” nie jest pojęciem zarezerwowanym jedynie dla dużych firm, i pokazujemy, jak kształtować własny wizerunek;
- podpowiadamy, jak nie zginać w gąszczu informacji, jak dać się zauważyć i zyskać odbiorców;

- wyjaśniamy, dlaczego ważna jest jakość komunikacji oraz na co zwracać szczególną uwagę, a także proponujemy kilka przydatnych narzędzi;
- wykazujemy, że imprezy mają potencjał nie tylko integracyjny, ale również PR-owski i promocyjny;
- opowiadamy, jak dobra komunikacja podnosi wiarygodność działań lokalnych, oraz zdradzamy nasze sposoby na budowanie społeczności.

Zaglądnijcie na naszą stronę i obserwujcie nas na naszym profilu na FB – tam zamieszczamy ogłoszenia o kolejnych edycjach kursu.

ALTERGRANT

ALTERGRANT – to nagroda, którą stworzyliśmy z potrzeby docenienia osób realizujących swoje działania na rzecz społeczności lokalnej, niezależnie od grantów i środków publicznych. Doceniamy oryginalność koncepcji i sposób realizacji działań, konsekwencję, kreatywność w pozyskiwaniu środków, budowanie relacji z partnerami, a także sposoby angażowania mieszkańców.

Z racji pandemii tegoroczna edycja ALTERGRANTU była szczególna, dlatego postanowiliśmy zrezygnować z podziału na kategorie i wyróżnić tych, którzy w tak nie-sprzyjających warunkach potrafią wciąż działać, wymieniając zasoby, nawiązując relacje czy łącząc działania komercyjne z twórczymi i społecznie odpowiedzialnymi.

Laureaci otrzymali nagrodę finansową w kwocie 4 tys. złotych oraz spot prezentujący ich działania.

Więcej o konkursie i jego laureatach na mazowieckieobserwatorium.pl/mpek-altergrant

Wśród laureatów tegorocznej edycji konkursu ALTERGRANT znaleźli się:

Ewa Borkowska (Mińsk Mazowiecki)

Nagroda ALTERGRANT za konsekwencję w budowaniu szerokiej sieci współpracy na rzecz historii lokalnej,

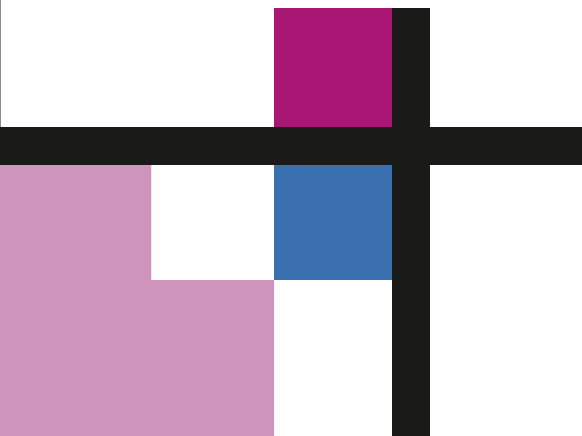
Karol Łukasiewicz (Resursa Obywatelska w Radomiu)

Nagroda ALTERGRANT za dobrą współpracę międzysektorową na rzecz wspólnego dziedzictwa Radomian,

Dorota Todorska (Gminny Ośrodek Kultury w Suchożebach)

Nagroda ALTERGRANT za aktywność i profesjonalizm w pozyskiwaniu środków i zasobów.

„Temat na warsztat” to cykl spotkań eksperckich dotyczących kwestii ważnych, a rzadko poruszanych w dyskusji o animacji i edukacji kulturalnej. Skupiamy się na relacjach – między centrami a peryferiami, codziennością a odświętnością, animatorami a członkami grupy, kulturą a biznesem.

W ramach cyklu zorganizowaliśmy cztery webinaria z zaproszonymi przez zespół MPEK gośćmi. Spotkania prowadzone były przez Maję Dobiasz-Krysiak.

1.

Temat na warsztat: Pozamiejskie centra kultury

Erdmute i Wacław Sobaszek, Teatr Węgajty

Podczas pierwszego spotkania o swoim doświadczeniu pracy w alternatywnej organizacji kulturalnej opowiedzieli animatorzy legendarnego Teatru Węgajty, działającego od lat 80. w zaadaptowanym budynku gospodarczym w podolsztyńskiej wsi. Próbowaliśmy znaleźć odpowiedzi na pytania:

- Jak tworzyć prężne centrum kultury poza wielkim miastem?
- Czy da się powstrzymać odpływ potencjałów z prowincji?
- Czy miasteczko musi konkurować z metropolią, by budować atrakcyjny wizerunek?
- Jak walczyć z poczuciem stagnacji w społeczności lokalnej?
- A może lepiej wpisywać się w społeczności pozalokalne, tworzyć partnerstwa i sieci animacyjne?

2. Temat na warsztat: Animacja niezwyklej codzienności

Pola Rożek, animatorka i etnolożka

Punktem wyjścia do rozmowy były doświadczenia zdobyte i narzędzia użyte przez etnografkę i animatorkę Polę Rożek podczas realizacji projektów z cyklu „Koprzywnica Patrzy/My”, rezydencji animacyjnej we wsi Rząśnik-Majdan oraz warsztatów fotograficznych prowadzonych w Białym Dunajcu.

Próbowaliśmy odpowiedzieć na pytania:

- Gdzie szukać inspiracji do działań, kiedy wydaje się, że w naszej miejscowości „nic nie ma”?
- Jak walczyć z kompleksami, poczuciem stagnacji i wypalenia w społeczności lokalnej?
- Czym się zachwycić, co sprawdzić, na co spojrzeć z innej perspektywy?

3. Temat na warsztat: Dobry konflikt w grupie

Konrad Sobczyk, ośrodek mediacji mediatorzy.pl

Trzecie spotkanie prowadził Konrad Sobczyk: mediator, facylitator, superwizor, trener umiejętności rozwiązywania konfliktów. Jednym z drogowskazów w jego pracy są słowa Virginii Satir:

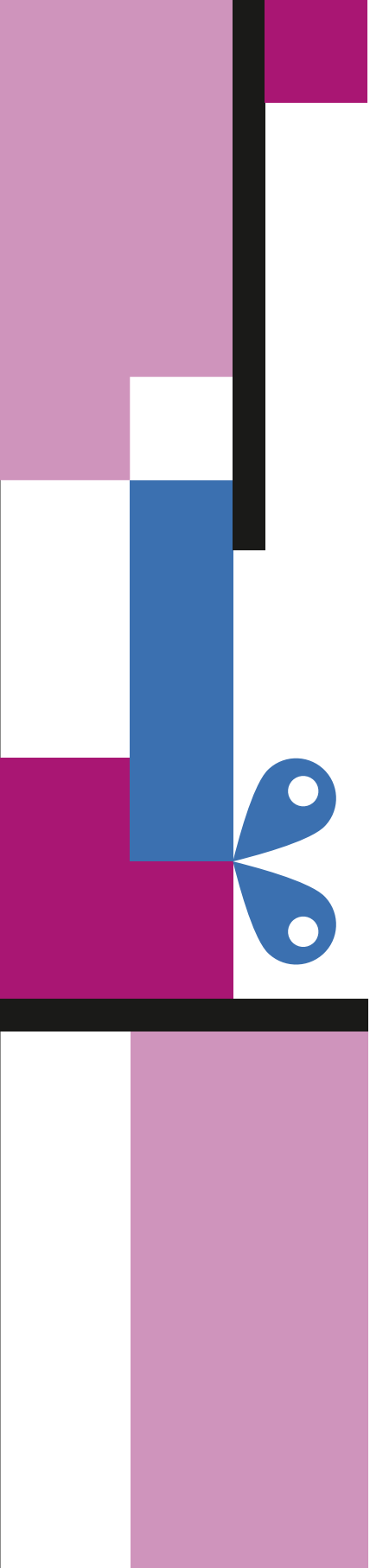
„Człowiek, podejmując decyzje, robi to, jak najlepiej potrafi w danym momencie. Jednak to, że w przeszłości dokonaliśmy jakiegoś wyboru, nie oznacza, że musimy dalej wybierać tak samo, ale możemy dodać nowe możliwości”.

Zastanawialiśmy się:

- Jak nie bać się konfliktów i szukać ich rozwiązań?
- Na czym polega proces grupowy?
- Czy konflikt może być źródłem czegoś pozytywnego?

**Nagroda
za Społeczne
Działania
Twórcze**

2021

Nagroda Mazowieckiego Programu Edukacji Kulturalnej za Społeczne Działania Twórcze to wyróżnienie dla animatorów i animatorek kultury, działających twórczo wraz z lokalną społecznością. W 2021 roku przyznaliśmy rekordowo dużo, bo aż dziewięć nagród finansowych w trzech kategoriach:

- Twórcze powroty – dla osób, które realizują społeczne działania twórcze na rzecz lokalnej społeczności w miejscowości, z której pochodzą i do której wróciły po latach lub mieszkają poza jej obszarem,
- Młode praktyki w edukacji kulturalnej – dla osób, które nie ukończyły 26. roku życia i aktywnie działają twórczo na rzecz lokalnej społeczności,
- Konsekwentne działania twórcze - nagroda dla osób, które od min. 3 lat prowadzą regularne działania na rzecz swojej społeczności.

Tym razem też nie koncentrowaliśmy się na wybranym subregionie i wyróżnienia powędrowały do osób działających na terenie całego województwa mazowieckiego (z wyłączeniem Miasta Stołecznego Warszawy). Wręczenie nagród, które odbyło się 26 listopada w Mazowieckim Instytucie Kultury, było dla nas jak zwykle czymś znacznie więcej niż uroczystością. Było przede wszystkim znakomitą okazją do poznania, do rozmów, do realnego spotkania.

Zuzanna Baranowska-Lemmen

**Laureatka Nagrody MPEK-u za Społeczne
Działania Twórcze w kategorii:
Młode praktyki w edukacji kulturalnej**

**Zuzanna
Baranowska-Lemmen**

Sołtyska wsi Klusek, prezeska Stowarzyszenia Aktywnych Kobiet Kluska oraz Stowarzyszenia Gostynińskie Centrum Rozwoju Aktywności Lokalnej, przewodnicząca KGW „Działamy Razem” w Klusku.

Nagroda za potencjał do twórczego działania na rzecz lokalnej społeczności

Mimo młodego wieku Zuzanna Baranowska-Lemmen już dwukrotnie została laureatką konkursu na Najaktywniejszą Liderkę Wiejską Mazowsza. Organizacje, w których działa, z powodzeniem pozyskują dodatkowe środki na projekty kulturalne, edukacyjne i społeczne. W ramach działań skierowanych do mieszkańców Kluska i okolicznych wiosek zorganizowała m.in. konkursy i warsztaty plastyczne oraz kulinarne, wydarzenia integracyjno-rekreacyjne oraz edukacyjno-kulturalne, dożynki wiejskie – Żniwioki, czy stoiska promujące tradycyjne potrawy kuchni mazowieckiej. Wśród jej inicjatyw znalazł się również Festyn Integracyjny, połączony z Festiwalem Pierogów, oraz projekt z zakresu edukacji ekologicznej.

W podejmowanych działaniach bardzo ważne jest dla niej tworzenie międzyludzkich więzi i poczucia wspólnoty. Inspirację czerpie również ze swoich pasji i zainteresowań, do których należą m.in. urbex i sport. Ten ostatni okazał się świetnym sposobem na integrację społeczną.

Marzenie? Wsparcie innych w działaniu

Najbliższe marzenie Zuzanny Baranowskiej-Lemmen wiąże się z rozwojem działalności w ramach Stowarzyszenia Gostynińskie Centrum Rozwoju Aktywności Lokalnej. Pragnie działać na rzecz innych organizacji i osób aktywnych społecznie – pomagać im w ich działalności, rozwijać ich umiejętności, stworzyć dla nich miejsce, w którym będą mogły dowiedzieć się czegoś nowego, skonsultować i uzyskać pomoc. Ponadto pragnie rozwijać się i podejmować coraz to nowe działania na rzecz mieszkańców powiatu gostynińskiego z zakresu kultury, sportu, ekologii i turystyki.

Roksana Grzegrzulka

**Laureatka Nagrody MPEK-u za Społeczne
Działania Twórcze w kategorii:
Młode praktyki w edukacji kulturalnej**

Roksana Grzegrzulka

Pracowniczka Miejskiego Domu Kultury w Ostrowi Mazowieckiej, społeczniczka i wolontariuszka.

Nagroda za autentyczne zaangażowanie w rozwój wolontariatu i edukacji kulturalnej w Ostrowi Mazowieckiej

Choć ma dopiero 23 lata, już od trzech lat jest pracowniczką Miejskiego Domu Kultury w Ostrowi Mazowieckiej. Na co dzień pisze projekty oraz prowadzi zajęcia dla najmłodszych i młodzieży. Jej pasją jest pomoc drugiemu człowiekowi. Jak sama mówi, jej życiowa misja to: „Pomagać innym, aby zmieniać świat na lepsze”. Realizuje ją, będąc wolontariuszką Szlachetnej Paczki, odwiedzając grupy seniorskie, dla których prowadzi warsztaty, oraz prywatnie pomagając osobom potrzebującym. Aby znaleźć chwilę dla siebie i zapomnieć o natłoku spraw, wypłata makramy.

Praca w MDK-u to praca w zespole, w którym każdy ma swój obszar działania. Roksana Grzegrzulka pracuje z młodzieżą, wspólnie tworząc inicjatywy społeczne dla miesz-

kańców Ostrowi Mazowieckiej. Ta współpraca daje jej wiele radości i satysfakcji, ponieważ dla niej młodzi ludzie są wyjątkowo ważni.

Wraz z wolontariuszkami i wolontariuszami odwiedza m.in. osoby z niepełnośprawnościami, przedszkola, a także pomaga potrzebującym zwierzętom. Najważniejsze akcje to: coroczna zbiórka karmy dla zwierząt, zbiórka odzieży dla osób bezdomnych, kartka świąteczna dla seniora, Mikołajki w szpitalu czy Dzień Kobiet i Mężczyzn w Domu Seniora. Biorąc pod swoje skrzydła ochotniczki i ochotników, postanowiła, że muszą oni wynosić również coś dla siebie. Udało jej się stworzyć cykl „Postaw na Przyszłość”. Jego gośćmi są osoby, które ciężką pracą, mimo napotykanych przeszkód, odniosły ogromny sukces zawodowy.

Marzenie? Centrum wolontariatu międzypokoleniowego!

Jej skrytym marzeniem, jest stworzenie grupy młodzieży, która będzie wrażliwa na potrzeby innych. W przyszłości działania społeczne chciałaby tworzyć także z osobami starszymi. Jej cel – centrum wolontariatu międzypokoleniowego w Ostrowi Mazowieckiej.

Przed pandemią COVID-19 wraz z wolontariuszkami i wolontariuszami miała również plany malowania szpitalnego oddziału dziecięcego – ma nadzieję, że w przyszłości uda im się zrealizować ten pomysł.

**Laureatka Nagrody MPEK-u za Społeczne
Działania Twórcze w kategorii:
Konsekwentne działania twórcze**

Alicja Gryz-Wasil

Z wykształcenia dziennikarka, z pasji i zawodu animatorka kultury, kierowniczką działu edukacji kulturalnej Miejskiego Ośrodka Kultury „Amfiteatr” w Radomiu.

**Nagroda za kreatywne
wprowadzanie działań
animacyjnych w działalność
instytucji kultury**

Jak sama o sobie mówi, jest pozytywnie zakręcona i nakręcona na twórcze działanie. Ukończyła dziennikarstwo na UMCS w Lublinie, ale praca w mediach okazała się niewłaściwie obranym kursem. Przez jakiś czas z powodzeniem prowadziła własną działalność, realizując na zlecenie rozmaite projekty: od składu gazet po organizację wydarzeń. Jednocześnie włączała się w działania prospołeczne i aktywizujące jako członkini Stowarzyszenia Kobiet „Babia Góra” czy Stowarzyszenia „Projekt-Radom”. Na stałe zacumowała jednak w kulturze, najpierw jako pracowniczka Centrum Aktywności Lokalnej w Pionkach, a od 2017 roku jako kierowniczka działu edukacji kulturalnej Miejskiego Ośrodka Kultury „Amfiteatr” w Radomiu. Podyplomowo ukończyła Uniwersytet Warszawski na kierunku: Menadżer innowacji społecznych oraz Zarządzanie kulturą na Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi.

Poszukuje ciągle rozwiązań na styku bliskich jej dziedzin: arteterapii, wychowania przez sztukę i animacji kulturowej.

Na co dzień stara się wplatać edukację kulturową w codzienną działalność instytucji, w której pracuje. Czy to realizując stałe cykle rodzinnych spotkań „Wkręć się w...”, czy podczas prowadzonych działań w sieci i na żywo. Realizowane przez nią projekty pokazują, co jest dla niej ważne: relacje, rozwój i reinterpretacja. Projekt „#Doładuj kulturę” stawiał na wolontariat w kulturze i jego szczególną wartość. Kolejny – „Radomskie Kadry Kultury” mówił o dzieleniu się wiedzą i doświadczeniem w środowisku animatorów kultury. Najważniejszy był jednak projekt „Warszochoty i chytre baby”, którego celem było przeciwdziałanie stygmatyzacji Radomia i danie młodym radomianom bodźca do zmiany perspektywy i budowania pozytywnego wizerunku miasta, jako miejsca otwartego, z ogromnym potencjałem twórczym i niezwykłymi zasobami. Zdaniem Alicji takie właśnie jest to miasto.

Marzenie? Przestrzeń odkrywania sztuki i kultury dla najmłodszych

„Daszyńskiego 5 – moje miejsce” to idea, którą stara się wdrażać w życie mimo niezbyt przychylnych okoliczności. Powstanie miejsca otwartego na lokalne potrzeby, na ludzi i ich pomysły, na budowanie relacji i więzi. Miejsca na kształt warszawskich MAL-i, dedykowanego lokalnej społeczności. Marzy jej się również przestrzeń odkrywania sztuki i kultury, przygotowana z myślą o najmłodszych. Ich niepohamowana ciekawość, twórcze podejście i wyobrażenia dają nadzieję na zmianę. Taka „Pracownia Kreatywności Dziecka” byłaby też uzupełnieniem istniejącej Pracowni Nowych Mediów, która skupia mieszkańców Radomia wokół tematów związanych z edukacją medialną i twórczym wykorzystaniem nowych technologii.

Norbert Jastalski

**Laureat Nagrody MPEK-u za Społeczne
Działania Twórcze w kategorii:
Twórcze powroty**

Norbert Jastalski

Plastyk, inicjator działań i przestrzeni kulturotwórczych w Iłży.

Nagroda za budowanie aktywnego środowiska wokół działań kulturalnych w Iłży

Źródłem jego twórczych inspiracji jest fascynacja ruchem i przestrzenią. Stąd zainteresowanie rzeźbą i jej relacją z otoczeniem. Praca w Operze Śląskiej dodała jeszcze magię muzyki. Jednak to powrót do leśmianowskiej Iłży i spotkanie z powstałą w niej poezją wytyczyły drogę, której, jak się okazało, szukał.

Dla Norberta Jastalskiego przełomowym czasem był rok 2017 – wtedy wpadł na pomysł stworzenia Akademii Pana Jana (APJ). To idea spotkań rodzinnych, odbywających się latem w iłżeckim Malinowym Chruśniaku, a zimą w Miejsko-Gminnej Bibliotece w Iłży. W czerwcu dzieci recytują wiersze Brzechwy, a w styczniu najmłodszym czytają dorośli. Do tej pory odbyły się trzy edycje w tradycyjnej formie, a w czasie pandemii COVID-19 APJ działa „w chmurze” i przesyłane filmy publikowane są w Internecie. 2017

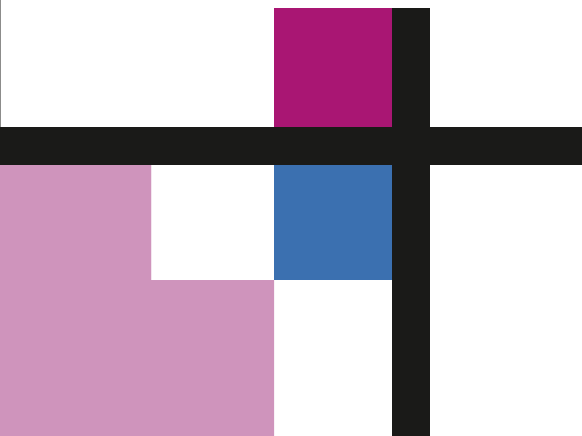
rok to również „rok leśmianowski” i zapoczątkowanie wystawy Wspominanie, prezentowanej w kilku miastach i wciąż powiększanej o nowe grafiki.

Kolejną inicjatywą Norberta to Etażerka, czyli regał z książkami w przestrzeni miejskiej i w szpitalu w Łży. Można do niej przynieść, oddać lub pożyczyć z niej książki, które sygnowane są etażerkową pieczęcią. Warto również wspomnieć o współtworzonym przez laureata Nagrody MPEK-u Podobłoczku, czyli tzw. poetyckim biegu na dystansie 7 km.

Jako plastyk Norbert dba, aby wszystkie inicjatywy miały swoją szatę graficzną; dodatkowo zwycięzcy i zwyciężcy „poetyckiego biegu” otrzymują specjalnie zaprojektowane przez niego statuetki i coroczne autorskie medale. Wydarzenia dokumentuje fotograficznie i filmowo, a efekty publikowane są na stronach internetowych i profilach w mediach społecznościowych.

Marzenie? Łża – miasto historii i kultury

Jego marzeniem jest, aby Łża stała się miastem historii i kultury. Sięgnął więc po legendę, w której występuje zamknięta w wieży zamkowej kaczka i to ona, według niego, powinna stać się symbolem grodu. Wszystkie jego działania zmierzają w tym kierunku. APJ ma statuettę kaczki ze złotą obrączką na szyi, Podobłocze – wieżę zamkową, a Etażerka jeszcze w tym roku wzbogaci się o rzeźby dwóch kaczuszek. W przyszłości będą one wyznacznikiem ważnych dla miasta miejsc.

Laureatka Nagrody MPEK-u za Społeczne Działania Twórcze w kategorii: Konsekwentne działania twórcze

Anna Łukawska-Adamczyk

Prezeska Fundacji WIEŚWIEJAK, koordynatorka, animatorka, ale przede wszystkim koszajeczanka.

Nagroda za sprawczość, aktywność i dbałość o widoczność działań kulturalnych w Koszajcu

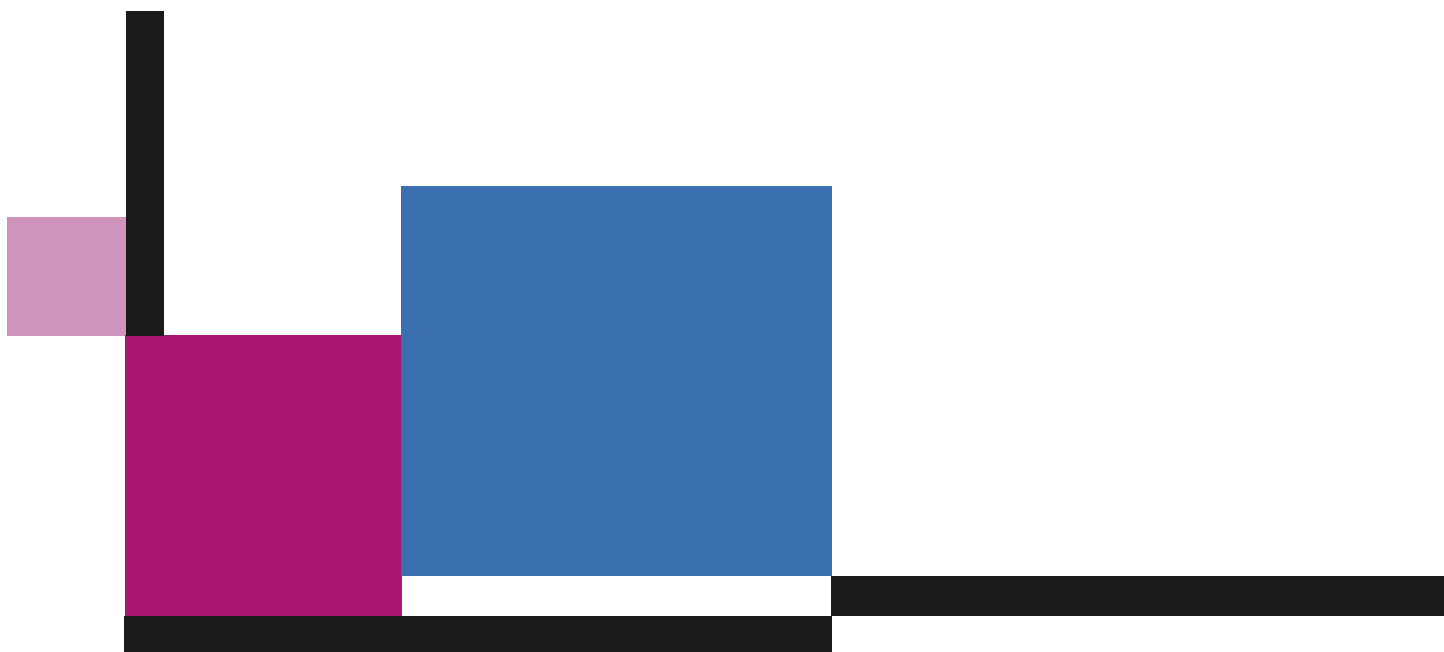
Jak podkreśla Anna Łukawska-Adamczyk, Koszajec (gm. Brwinów) to miejsce najbliższe jej sercu. Ulubioną formą spędzania czasu wolnego są dla niej spotkania z sąsiadami i sympatykami miejscowości, których zaprasza do wspólnego działania. Jest to czas pełen radości i nowych inicjatyw. Każda osoba, niezależnie od wieku, wykształcenia i doświadczenia, jest ważna i może zaproponować kierunki i sposoby realizacji projektów. Dla Anny Łukawskiej-Adamczyk najważniejsze są relacje oraz poczucie bezpieczeństwa osób, które zaprasza do wspólnego działania na rzecz zmiany w lokalnym środowisku

W działaniu Laureatka Nagrody MPEK-u skupia się na szukaniu rozwiązań, często wychodzących poza obowiązujące schematy. Stara się, aby każde działanie związane z tradycją było ujęte w formie współczesnej, atrakcyjnej dla osób w różnym wieku. Szuka nowych metod pracy ze społecznością lokalną. Pokazuje, że można działać lokal-

nie bez własnego budynku, tj. prowadzić warsztaty w plenerze, garażu, czyimś salonie lub strażnicy OSP. Zainicjowała m.in. stworzenie Koszajckiego Garażu Babskiego – miejsca spotkań kobiet, pierwszego w gminie ogrodu społecznego, a także organizację rodzinnych gier terenowych oraz sąsiedzkiego kolędowania.

Marzenie? Miejsce wzmacniające potencjał społeczności lokalnej

Marzeniem Anny Łukawskiej-Adamczyk jest wzmocnienie funkcjonowania Fundacji WIEŚWIEJAK. Pragnie stworzyć i utrzymać Centrum Aktywności Lokalnej, w którym wiele osób może wdrażać swoje pomysły w życie, gdzie nie tworzy się oferty „dla”, tylko bazuje się na potencjale społeczności lokalnej.

Nagroda za świadome dążenie do rozwoju zawodowego i wysoką jakość działań animacyjnych

Małgorzata Karkosz

Animatorka kultury,
edukatorka, arteterapeutka,
historyczka sztuki.

Laureatka Nagrody MPEK-u za Społeczne Działania Twórcze w kategorii: Konsekwentne działania twórcze

Od kiedy pamięta, miejscem jej zabaw i wypoczynku był las. W świecie przyrody odnajduje wyciszenie, podróżnicze przygody i inspiracje. Interesuje ją sztuka zaangażowana społecznie i ekologicznie. Jest entuzjastką pedagogiki alternatywnej. Chętnie współpracuje z młodzieżą i dziećmi. Jej artystycznym sposobem na wyrażanie siebie jest ceramika i malarstwo intuicyjne.

Od 2016 tworzyła projekty dla Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, zapraszając dzieci ze szkół wiejskich i młodzież z ośrodków wychowawczych, jako uczestników i wolontariuszy. Współpracuje z artystami i lokalnymi działaczami. Większość jej pomysłów jest adresowana do grup, takich jak wychowankowie okolicznych Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych lub młodzież z małych miejscowości. Łączy naukę o sztuce z uwrażliwianiem na przyrodę i kwestie ekologiczne. Ważny jest dla niej terapeutyczny aspekt działań artystycznych. W młodych

ludziach, z którymi współpracuje, widzi ogrom twórczej energii, którą można wspierać w pożytecznych działaniach na rzecz środowiska naturalnego, relacji i wspólnej przestrzeni. Stara się, aby jej działania zawierały świeże spojrzenie na okoliczne zasoby przyrodnicze i aktywizowały do twórczych inicjatyw, np. budowania szklarni, zmian w przestrzeni publicznej lub rozwijania pasji fotograficznej.

Przez ostatnie lata zauważyła, że najbardziej rozwijająca jest dla niej współpraca z artystami, którzy chętnie dzielą się doświadczeniem z obszaru sztuki zaangażowanej, ale też stają się inspiracją dla uczestników. Chętnie zaprasza do swoich działań innych edukatorów i edukatorki, animatorki i animatorów, a także specjalistki i specjalistów z organizacji pozarządowych, takich jak WWF lub Źródła. Uczestniczy w szkoleniach dla edukatorek i edukatorów globalnych (np. z Centrum Edukacji Obywatelskiej) oraz chętnie bierze udział w wydarzeniach sieciujących osoby z kręgu animacji kulturalnej. Ważnym narzędziem weryfikacji samooceny są dla niej ankiety po projektach i proces ewaluacji.

Marzenie? Młódzież świadoma własnej sprawczości

Jej marzeniem jest opracowanie programu odpowiadającego na potrzeby młodzieży z ośrodków wychowawczych z całej Polski, zwłaszcza z obszarów wiejskich (tworzenie ogródków, rozwój pasji i poznawanie okolicznych ekosystemów, street-art). Chciałaby połączyć kierunek, w którym się rozwija (arteterapia i psychologia), z działaniami animacji kulturalnej i aktywizmem społecznym oraz pokazywać, jak wiele łączy nas z roślinami i zwierzętami. Jak mówi: „Buntowniczą energię młodych ludzi można ukierunkować w stronę działań pożytecznych dla ochrony środowiska, a jednocześnie wzmocnić młode kobiety i mężczyzn w poczuciu własnej sprawczości”.

**Laureatka Nagrody MPEK-u za
Społeczne Działania Twórcze w kategorii:
Konsekwentne działania twórcze**

Dr Beata Nessel-Łukasik

Zawodowo socjolożka i historyczka sztuki, z pasji muzealniczka i społeczniczka. Prywatnie teatromanka.

Nagroda za budowanie muzeum otwartego na lokalną społeczność

W świecie nauki i sztuki rozgościła się już dawno. Pomimo to nieustannie krąży pomiędzy uczelnią a strefą praktyk twórczych, dbając o pogłębianie wiedzy o tym, co ją otacza, oraz poszukując inspiracji do działania z osobami, które chcą coś zrobić dla swoich społeczności. Dzięki temu cały czas jest w ruchu – wędruje, słucha, rozmawia, zaprasza do współpracy. Realizuje projekty na rzecz instytucji, organizacji, społeczności i ludzi, którzy potrzebują czegoś się dowiedzieć lub doświadczyć. Jedne z działań są krótką wizytą, pojedynczą sytuacją, doświadczeniem bycia osobą obcą, przyjezdną, gościem. Inne przekładają się na zbudowanie trwałych relacji, które pomimo zmian w jej życiu pozostają spoiwem łączącym ją z miejscami, do których ciągle powraca.

Dotyczy to m.in. Sulejówka, do którego trafiła jako muzealniczka, a w którym udało jej się wdrożyć koncepcję muzeum relacyjnego oraz stworzyć pierwszy w Polsce

dział dedykowany współpracy z lokalną społecznością. Dziś będąc członkinią Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Sulejówka i osobą współtworzącą z Iwoną Zbrozzyk Archiwum Społeczne Sulejówka, działa w tym miejscu jako społeczniczka, dla której ważna pozostaje ciągłość podjętych wspólnie działań i podtrzymanie relacji. Dlatego w ramach towarzystwa i razem z zespołem Archiwum szuka kolejnych sposobności do włączania mieszkańców w pracę na rzecz tej społeczności.

Marzenie? Potrzeba wspólnoty

Marzy, aby pomimo dynamicznych zmian, kilku hibernacji i rozproszenia wielu działań spotkanie, sąsiedztwo i społecznikostwo pozostały ważnymi wartościami, dzięki którym słuchanie siebie nawzajem, współdziałanie na rzecz dziedzictwa oraz doświadczanie sprawczości i wspólnotowości okażą się naszymi stałymi potrzebami.

www.towarzystwoprzyjaciolsulejowka.pl

www.sulejowekposiedzku.pl

Agnieszka Szkop-Gwiazda

**Laureatka Nagrody MPEK-u za Społeczne Działania
Twórcze w kategorii: Twórcze powroty**

Agnieszka Szkop-Gwiazda

Menadżerka kultury, pedagożka,
prezeska Fundacji Pięknie Życ.

**Nagroda za profesjonalizm
i nowe działania na rzecz edukacji
muzycznej w Żyrardowie**

Ukończyła Podyplomowe Studia Zarządzania dla Menedżerów i Animatorów Kultury UW, Akademię Menedżerów Muzycznych, pedagogikę w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Kielcach. Certyfikowana coach ICF. W 1995-2009 pełniła funkcję prezesa zarządu firmy szkoleniowej Centrum Kreowania Liderów S.A. W latach 2009-2018 wprowadziła na rynek i budowała markę Domy Konesera. Producentka muzyczna twórczości Krzysztofa Gwiazdy. W Fundacji Pięknie Życ realizuje projekty edukacyjne i artystyczne. Posiada doświadczenie w zarządzaniu projektami finansowanymi ze środków publicznych, współpracy z organizacjami pozarządowymi, samorządowymi i komercyjnymi.

W 2018 roku po 12 latach prowadzenia pensjonatu na Mazurach wróciła do Żyrardowa. Miasta, w którym się urodziła i wychowała. Jako prezeska Fundacji Pięknie Życ prowadzi działalność kulturalną i edukacyjną dla dzieci, młodzieży i dorosłych na terenie całego kraju. Organizuje:

koncerty, warsztaty rozwojowe, wydarzenia okolicznościowe, produkuje materiały edukacyjne. Współpracuje z doświadczonymi artystami, wykonawcami, twórcami i pedagogami. Na realizowane działania pozyskuje dofinansowanie ze środków zewnętrznych, zarówno w formie dotacji, jak również wsparcia od osób prywatnych. Współpracuje z mediami i licznymi partnerami. Zrealizowała takie projekty jak: Muzyczny Żyrardów 2020, opera dla dzieci „Zielony Księżyc”, produkcja filmowa „Leśna Telewizja”, jubileusz 35 lat Danuty Błażejczyk, Muzyczna Lekcja Historii z Panem Gwiazdą, Co kochać – nietradycyjny koncert niepodległościowy, ogólnopolska trasa koncertowa Mój Dom Polska.

Marzenie? Muzyczny Żyrardów

Według Agnieszki Żyrardów posiada wspaniałą infrastrukturę do prowadzenia działalności artystyczno-edukacyjnej. Przepiękne sale Resursy i pomieszczenia Centrum Kultury są zaproszeniem do realizacji wydarzeń o charakterze lokalnym i ogólnopolskim. Marzy o tym, by: realizować stały międzypokoleniowy program animacji artystycznej Muzyczny Żyrardów z udziałem uznanych artystów wykonawców, wykształcić własną grupę animatorów- instruktorów realizujących programy artystyczne, przygotować przestrzeń fundacji do prowadzenia w niej działalności (indywidualne i grupowe zajęcia artystyczne), wspierać stypendiami zdolne artystycznie dzieci oraz szukać i promować lokalne talenty.

Laureat Nagrody MPEK-u za Społeczne Działania Twórcze w kategorii: Twórcze powroty

Jacek Zakrzewski

Z wykształcenia filozof, na co dzień dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Nowym Mieście nad Pilicą, z zamiłowania animator kultury i strażak ratownik OSP.

Nagroda za przemyślany rozwój Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Nowym Mieście nad Pilicą

Z wykształcenia jest filozofem, co pozwala mu na szerokie spojrzenie na otaczającą go rzeczywistość i jest podstawą jego działań animacyjnych. Od 10 lat pracuje w instytucjach kultury, a od dziecka działa na rzecz swojej społeczności. Obecnie jest dyrektorem Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Nowym Mieście nad Pilicą, do którego wrócił po latach, gdyż w tym mieście chodził do szkoły średniej. Dom kultury powstał w budynku internatu, w którym mieszkał jako licealista, dlatego swoją pracę postrzega trochę jako „powrót do dawnych klimatów” i uważa za wspaniałe doświadczenie. Prywatnie od lat jest strażakiem ratownikiem Ochotniczej Straży Pożarnej i opiekunem Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej. Ratownictwo to jego wielka pasja, którą od lat dzieli się z innymi.

Dom kultury w Nowym Mieście nad Pilicą to stosunkowo młoda placówka, ale z zaangażowanym zespołem, który

postawił na otwartość i różnorodność oferty kulturalnej. Zespół MGOK-u sprawdza zasoby, bada potrzeby i chce dawać możliwość działania wielu odbiorcom. Stara się połączyć nowatorskie, kreatywne działania z podstawami działalności kulturalnej. Zorganizowanych zostało m.in. wiele grup amatorskiego ruchu artystycznego: taniec nowoczesny, tańce narodowe, zespoły muzyczne, zespół ludowy czy orkiestra. Pracownicy domu kultury to również pasjonaci lokalnej historii, którzy prowadzą niewielkie, ale prężnie działające muzeum. Organizują wiele tematycznych spotkań historycznych, dzięki którym promują miasto i jego historię. Słuchając przyjaciół, MGOK wprowadza do swojej oferty również takie działania, jak joga czy lektoraty językowe. Blisko współpracuje z mamami, aktywizuje seniorów, działa z eko-młodzieżą, a z regionalistami zachęca do zgłębiania lokalnej historii.

Marzenie? Smutek animatora

Według Jacka Zakrzewskiego, jego największym marzeniem jest osiągnięcie tzw. smutku animatora. Chce animować społeczność w taki sposób, żeby zespół domu kultury był tylko partnerem i przyjacielem, a nie organizatorem działań kulturalnych, w których można uczestniczyć. Jak sam mówi: „Byłoby pięknie, żebyśmy jako animatorzy okazali się mało potrzebni, a społeczność sama aktywnie tworzyła działania kulturalne z naszą pomocą”.

Zespół MPEK-u

dr Anna Świętochowska

Koordynatorka ds. merytorycznych MPEK-u, jest doświadczoną menedżerką i w działaniach wykorzystuje swoją rozległą wiedzę o zarządzaniu, polityce kulturalnej i teoriach organizacji. Współpracuje głównie z firmami technologicznymi oraz administracją publiczną, Jest ponadto pianistką, pedagogką i kompozytorką.

dr Maja Dobiasz-Krysiak

Ekspertka ds. merytorycznych MPEK-u. Wspiera ludzi, wykorzystując swoją wiedzę z zakresu animacji i antropologii kultury. Sama koordynowała wiele projektów społecznych m.in. „Sztukę zaangażowania”, za którą otrzymała Warszawską Nagrodę Edukacji Kulturalnej.

Miriam Kołak-Pleśniak

Ekspertka ds. komunikacji MPEK-u. Skutecznie komunikuje się ze społecznościami, nie tylko poprzez media społecznościowe. Znawczyni narzędzi online i tradycyjnych kanałów komunikacji. Absolwentka kulturoznawstwa z wieloletnią praktyką w promocji instytucji kultury.

Norbert Późniewski

Koordynator MPEK-u, kierownik Działu Edukacji w Mazowieckim Instytucie Kultury. Pasjonat tańca ludowego, działa aktywnie jako choreograf i instruktor.

Gdzie nas znajdziecie?

Obserwujcie nas na Facebooku

Profil: Mazowiecki Program Edukacji Kulturalnej
facebook.com/mazowieckiprogram-edukacjikulturalnej

Odwiedźcie naszą stronę

mazowieckieobserwatorium.pl/mpek

Napiszcie do nas

mpek@mik.waw.pl

Prezentujemy na nim:

- ciekawe społeczne działania twórcze z województwa mazowieckiego;
- kulisy pracy nad Programem;
- aktualne inicjatywy i nabory;
- inspiracje;
- cykl Animator/Animatorka Tygodnia.

Organizator

Projekt finansowany ze środków samorządu województwa mazowieckiego

MAZOWIECKI INSTYTUT KULTURY